

Den 14. januar 2004 foretog jeg og to af embedets øvrige medarbejdere inspektion af detentionen i Horsens. Jeg foretog samtidig en inspektion af politistationens venterum.

Denne rapport har i en foreløbig udgave været sendt til Politimesteren i Horsens og Justitsministeriet med henblik på at myndighederne kunne få lejlighed til at fremkomme med eventuelle yderligere bemærkninger om faktiske forhold som rapporten måtte give anledning til. Politimesteren er i brev af 23. februar 2004 kommet med sådanne bemærkninger som er indarbejdet i denne rapport. Justitsministeriet har i brev af 22. marts 2003 oplyst at ministeriet ikke har bemærkninger til den foreløbige rapport.

Under inspektionen blev det oplyst at politiet ventede besøg fra Rigspolitichefen omkring den 1. februar 2004. Anledningen hertil er en generel sag som jeg af egen drift har rejst over for Rigspolitichefen, vedrørende spørgsmålet om overholdelse af væsentlige bestemmelser i Justitsministeriets vejledning fra august 1992 om indretning af nye politibygninger, jf. omtalen af denne vejledning under pkt. 1. I brev af 27. november 2003 til Rigspolitichefen anførte jeg at 24 ud af 39 inspicerede venterum der er udvalgt efter et tilfældighedsprincip, ses at være mindre end foreskrevet i vejledningen, og at antallet af venterum der ikke opfylder de vejledende mindstekrav, derfor – hvis de hidtil inspicerede venterum har været repræsentative – må antages at være væsentlig højere end det skøn på ca. 15% som Rigspolitichefen tidligere havde oplyst over for mig. Rigspolitichefen har i den anledning gennemgået samtlige venterum og har i brev af 12 marts 2004 oplyst at en rapport er under udarbejdelse, og at der – efter drøftelse med Politimesterforeningen og Politiforbundet i Danmark – vil blive iværksat en handlingsplan for forbedring af venterummene i nødvendigt omfang. Når denne handlingsplan foreligger, vil Rigspolitichefen vende tilbage over for

mig. Jeg har i brev af 16. marts 2004 noteret mig det oplyste om bedt om en kopi af Rigspolitichefens rapport når den foreligger.

Politimesteren har oplyst at Rigspolitichefens besøg fandt sted den 6. februar 2004, men at Rigspolitichefens overvejelser i den anledning endnu ikke kendes. Jeg går ud fra at Rigspolitichefen vil orientere Politimesteren i Horsens om hvorvidt gennemgangen af venterummene hos politiet i Horsens har givet anledning til bemærkninger, og i givet fald hvilke, og at (også) Justitsministeriet modtager en kopi af den rapport som Rigspolitichefen er i færd med at udarbejde på baggrund af gennemgangen af samtlige venterum.

Medmindre det kommer til at fremgå af den rapport som Rigspolitichefen udarbejder, hvad gennemgangen af venterummene hos politiet i Horsens har givet anledning til, beder jeg om underretning herom.

1. Retningslinjer mv. for indretning af venterum

I Justitsministeriets vejledning om indretning af nye politibygninger (august 1992) er der fastsat retningslinjer (også) for indretning af venterum. I forordet til vejledningen er (bl.a.) anført følgende om vejledningens anvendelsesområde og retningslinjernes karakter:

”Justitsministeriet finder det væsentligt at fremhæve retningsliniernes vejledende karakter, herunder at vejledningen alene tager sigte på egentligt nybyggeri. Justitsministeriet finder dog, at de principper, der kommer til udtryk, også efter omstændighederne vil kunne finde anvendelse i forbindelse med ombygningsarbejder i politiets eksisterende lokalemasse.”

Vejledningen indeholder følgende retningslinjer om indretning af venterum mv.:

”Venterum for anholdte.

Rummene, der anvendes til kortvarigt ophold, grupperes om et fælles forrum af en rimelig størrelse. Fra forrummet skal være adgang til et toilet.

Et venterum skal have en minimumsbredde på 2 meter og et minimumsareal på 6 m².

Dagslysadgang er ikke påkrævet, men i givet fald skal vinduerne være sikrede i klasse B 3.

Bygningsdele:

Vægge og lofter:

- skal være glatte, brudsikre og uden fremspring og fuger
- skal være brudsikre
- skal have en luftlydisolation på minimum R_w 53 dB.

Døre:

- skal, ligesom dørkarmen, være i brudsikkert materiale og skal fastgøres meget solidt
- skal være udadgående, også fra forrum
- beslås kun på ydersiden med greb, cylinder og 2 stk. svære skudrigler
- forsynes med dørspion/inspektionslem.

Gulvbelægning:

- skal være linoleum eller vinyl uden samlinger
- evt. fodlister må ikke kunne demonteres uden værktøj.

Installationer:

Varmeanlæg:

- såfremt rummene kræver særskilt opvarmning, skal dette ske i form af gulvvarme eller luftvarme, således at synlige installationer undgås.

Ventilation:

- 8 x luftskifte/time.

El-anlæg:

- afbryderne for rumbelysning skal være 2-polede og anbragt uden for rummene.

Den ene pol skal tænde en rød lampe anbragt på gangen uden for afsnittet. Lampen skal fungere som erindringslampe og markere at et eller flere rum er i brug.

Svagstrømsanlæg:

- samtale/lytteanlæg med specialudført kaldetryk (berøringskontakt) indbygget i væg
- røgmelder indbygget i udsugningsarmatur
- i loftet indbygges specialarmaturer for belysning, samtaleanlæg, indblæsning og udsugning. Minimum indbygningshøjde: 35 cm.

Fast inventar:

- i hvert rum monteres en solid bæk i rummets bredde med fast forstykke til gulv.”

Vejledningen har ikke direkte betydning for min inspektion af venterum på politistationer der er opført/ombygget før vejledningen blev udsendt i 1992, men visse af de principper der ligger til grund for vejledningens retningslinjer, har betydning for vurderingen af om forholdene i venterummene er acceptable. Dette gælder f.eks. principperne for retningslinjerne vedrørende anvendelsen af (visse) bygningsdele.

Europarådets komité til forebyggelse af tortur (torturkomitéen) aflagde besøg i Danmark fra den 28. januar til den 4. februar 2002, herunder på politistationen i Horsens. I komitéens rapport er under pkt. 10 anført følgende:

”10. Although the cells at Horsens Police Headquarters offered satisfactory conditions of detention, the same cannot be said about the holding rooms of the Criminal Investigation Police, which were already criticised by the CPT following its 1996 visit (cf. CPT/Inf (97) 4, paragraph 22). Two of the rooms were small (2.8 m²), had no access to natural light or ventilation and were wired to equipment that played loud music when the lights were switched on (i.e. whenever detained persons were being held in them). Those rooms were claustrophobic and generated an unacceptably intimidating atmosphere. The two other holding rooms at Horsens were of an adequate size (6 m²) and had some access to natural light and ventilation; however they were dirty and the walls were in need of painting.

The CPT recommends that the 2.8 m² holding rooms of the Horsens Criminal Investigation Police – and any other similar holding facilities in Denmark – be withdrawn from service. Steps should also be taken to ensure that all detention facilities, including the two larger holding rooms at Horsens, are kept in a satisfactory state of cleanliness and repair.”

Justitsministeriet har i en foreløbig rapport anført følgende til det i citatet anførte:

“The Ministry of Justice has noted that the police detention rooms and holding rooms visited by the CPT in 2002 were generally found in ac-

ceptable condition, including in relation to size, lights, ventilation, cleanliness, etc.

Regarding the 2.8 m² holding rooms of the Horsens Criminal Investigation Police, the Chief of Police of Horsens has reported that the conditions have been improved already, as the two small holding rooms have been joined to one holding room.

Furthermore, the holding rooms were repaired and painted in the autumn of 2002.

The National Commissioner of Police has explained in more general terms that the holding rooms in the police stations of the country are used for detainees' short-term detention while they wait to be questioned in more detail. Furthermore, the holding rooms are used for short-term detention in connection with police bringing persons before the Enforcement Court, just as witnesses, who according to a court order, have to be fetched by the police, are placed in holding rooms for a short while if they cannot be brought before the court forthwith for the purpose of questioning in court. The holding rooms in the police stations of the country are thus used for short stays only of detained persons.

In addition, it is possible for the police - based on a concrete judgment in each individual case - to use the detention facility as holding rooms, if the detainee makes a request to this effect.

In guidance notes of 1992, the Ministry of Justice has laid down guidelines for i.a. the fitting-up of holding rooms for detainees. The guidelines contain i.a. minimum requirements with regard to the size of holding rooms for detainees and specific requirements of ventilation, intercom and monitoring and smoke detector systems. These guidelines apply to new buildings and to larger reconstruction works on the buildings of the police.

In this connection the National Commissioner of Police has reported that in a smaller part of the police's buildings are holding rooms that do not comply with the minimum requirements of the guidelines with respect to size. In connection with major reconstruction works these holding rooms will be closed down and replaced by new ones that comply with the requirements of the guidelines.”

2. Venterummene på politistationen i Horsens

Ordenspolitiet i Horsens råder, som det også fremgår af Torturkomitéens rapport, over to venterum, mens kriminalpolitiet efter sammenlægning af to venterum, jf.

svaret til Torturkomitéen, nu (kun) råder over et venterum. Både ordenspolitiets og kriminalpolitiets venterum er placeret i politistationens stueetage, men i forskellige bygninger der indgår i den samlede bygningsmasse.

Under inspektionen af ordenspolitiets venterum blev det oplyst at de er indrettet i 1993. Kriminalpolitiets venterum er som nævnt renoveret (sammenlagt) efter Torturkomitéens besøg i 2002. Som det også fremgår af svaret til Torturkomitéen, blev venterummene istandsat og malet i efteråret 2002.

2.1. Ordenspolitiets venterum

Ordenspolitiets to venterum blev ikke opmålt i forbindelse med inspektionen, men som nævnt af Torturkomitéen er de ca. 6 m². Bredden af rummene er over 2 meter, og rummene opfylder således kravene i Justitsministeriets vejledning med hensyn til minimumsstørrelse og -bredde.

Lokalerne er placeret ved siden af hinanden, direkte ud til et forrum/lægeværelse. Der er ikke direkte adgang til toilet fra dette forrum, men venterumsanbragte kan benytte det toilet og brusebad som findes på gangen uden for detentionerne. Detentionsgangen befinder sig på den anden side af den gang der fører ind til forrummet til venterummene. Afstanden fra venterummene via forrummet (visitationsrummet) til toilettet på detentionsgangen er ca. 5 meter.

I sagen vedrørende min inspektion af venterum hos politiet i Holbæk har Justitsministeriet – efter at det er blevet oplyst at ordenspolitiets venterum er indrettet i 1997 efter anvisning af Rigspolicefens Bygningsafdeling og Arkitektkontor – anmodet Rigspolicefens om en udtalelse om baggrunden for indretningen af ordenspolitiets venterum, herunder om toiletforhold for de anbragte. Venterummene er dette sted ikke grupperet om et fælles forrum med adgang til toilet som nye venterum (og efter omstændighederne også ombyggede venterum) ifølge vejledningen skal være. Politimesteren i Holbæk har på mit spørgsmål herom i sagen oplyst at anbragte i ordens-

politiets venterum benytter toiletter enten i detentionsforrummet som ligesom venterummene er beliggende i kælderen, eller i trappegangen i kælderen.

Idet venterummene hos ordenspolitiet i Horsens efter det oplyste er indrettet i 1993, og der ikke fra forrummet er direkte adgang til toilet, anmoder jeg på denne baggrund om Justitsministeriets bemærkninger til toiletforholdene for de venterumsanbragte hos ordenspolitiet.

I den netop nævnte gang mellem forrummet til venterummene og detentionsgangen er der en visitationsskranke og aflåselige skabe til opbevaring af ting som eventuelt fratages tilbageholdte (venterumsanbragte og detentionsanbragte). Det blev oplyst at der altid sker visitation inden indsættelser i venterum (også i kriminalpolitiets venterum).

Dørene til venterummene åbner udad og er forsynet med to kraftige skudrigler. Kun døren til et af venterummene var udstyret med en dørspion. I den anden dør (rummet til venstre) var der et hul til en sådan dørspionen. Det blev oplyst at dørspionen straks ville blive monteret.

I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at dørspionen er isat.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Lokalernes gulve er belagt med gråt linoleum som var udskiftet ca. et år forud for inspektionen. Der var (dog) en skade i hjørnet af gulvet i venterummet til venstre. Der er paneler langs gulvet.

I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at skaden er udbedret, og at panelerne er sikret så de ikke kan afmonteres uden brug af værktøj.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Modsat dørene er bænke af træ i rummenes bredde med en madras og et tæppe ovenpå. Bænkene er fastmonterede på lokalernes vægge og har fast forstykke til gulvet. På væggen ved døren er en kaldeknop. Der er tale om et kalde- og samtaleanlæg så vagthavende kan kommunikere med den anbragte. Kaldeanlægget blev ikke afprøvet, men i brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at anlægget fungerer upåklageligt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Der er ikke fremspring og løse skruer i lokalerne.

Det ene venterum har et vindue som er blændet på en sådan måde at der ikke lukkes meget dagslys ind, mens der i det andet venterum ikke er noget vindue.

Rummene oplyses af lamper der er indbygget i loftet. Afbryderne til lamperne er placeret uden for lokalerne, men er ikke to-polede således at en rød lampe tænder når lyset i rummet tændes. Det blev oplyst at kontakterne ville blive udskiftede til to-polede kontakter.

I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at der er etableret to-polede kontakter.

Jeg har noteret det oplyste.

Der er ingen radiatorer eller andre synlige installationer til opvarmning af rummene. I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at venterummene opvarmes med gulvvarme.

I loftet er ventilationsanlæg med indbyggede røgmeldere.

Vægge og lofter er malet i efteråret 2002, men der er skrevet en del på væggene i venterummet til venstre. På en af væggene var der endvidere en plamage af blod eller lignende.

Venterummene hos ordenspolitiet fremtrådte i god stand, men venterummet til venstre kunne dog godt trænge til allerede igen at blive malet. Bortset fra nævnte plamage fremtrådte venterummene rengjorte.

2.2. Kriminalpolitiets venterum

Kriminalpolitiets venterum blev heller ikke opmålt, men de to venterum som efter Torturkomitéens besøg blev slået sammen til ét venterum, var hver især ifølge komitéens rapport ca. 2,8 m², og det sammenlagte rum opfylder således stort set det vejledende krav om et areal på mindst 6 m². Lokalet er aflangt og smalt og minimum 2 meter på den lange led. Rummet er istandsat i forbindelse med sammenlægningen.

Venterummet ligger ud til en gang. Der er ikke tale om et forrum med adgang til et toilet. Det blev oplyst at der er toilet til rådighed for de venterumsanbragte, men det så jeg ikke. I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at toilettet findes på samme etage ca. 7 meter fra venterummet.

Døren til venterummet åbner udad og er forsynet med to kraftige skudrigler og med hul til dørspion. I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at dørspion er isat.

Jeg har noteret mig at dørspion er isat.

Lokalets gulv er belagt med gråt linoleum. Modsat døren på den lange væg er der en bänk af træ hvorpå der lå et tæppe. Der stod tillige en stol i venterummet. Bænken er

over to meter lang, er fastmonteret på lokalets væg og har fast forstykke til gulvet. Bænken er smal (ca. 35 cm), og selv en person af gennemsnitsstørrelse vil derfor have svært ved at ligge ned på bænken, i hvert fald på ryggen.

Det blev under inspektionen oplyst at venterumsanbringelse hos kriminalpolitiet sker sjældent og kun i dagtimerne. I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at anbringelsen maksimalt varer 1-2 timer. Er der behov for anbringelse i længere tid, overføres de pågældende til ordenspolitiets venterum eller til arrestafdelingen.

Jeg har noteret mig det oplyste. Da der alene er tale om ganske kortvarige anbringelser, foretager jeg mig ikke mere vedrørende det forhold at bænken er meget smal.

Der er ingen (elektriske) ventilationsanlæg, men alene lufthuller to steder i væggen foroven ud til gangen.

I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at der ikke er etableret elektrisk ventilation fordi den del af bygningsmassen hvor venterummet er placeret, ikke er omfattet af politigårdens øvrige udsugningssystem. Tilslutning til dette system kan vanskeligt etableres og vil være forbundet med store omkostninger. Politimesteren har samtidig oplyst at Rigspolicefen er underrettet herom.

Jeg har noteret mig det oplyste og foretager mig ikke mere vedrørende spørgsmålet om elektrisk ventilation. Da ophold i rummet ikke varer længere en højst 1-2 timer, foretager jeg heller ikke mere vedrørende spørgsmålet om etablering af anden form for udluftning i venterummet.

Der er kaldeknop i lokalet. Der er tale om et kalde- og samtaleanlæg så vagthavende kan kommunikere med den anbragte. Kaldeanlægget blev ikke afprøvet, men i brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at anlægget fungerer upåklageligt.

Jeg har noteret mig det oplyste.

Der er ikke fremspring og løse skruer i lokalerne.

Venterummet har ikke noget vindue. Rummet oplyses af lamper der er monteret i loftet. Afbryderne til lamperne er placeret uden for lokalerne og er to-polede med indikatorlampe der markerer at lyset er tændt (som det altid vil være når lokalet er i brug).

Der er ingen radiatorer eller andre synlige installationer til opvarmning af rummene. I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst at venterummet opvarmes af en radiator der er placeret på gangen udenfor.

Der findes røgmelder i loftet i venterummet.

Loftet og den øverste tredjedel af væggene er hvidmalede, mens resten af væggen er nistret. Døren er præget af graffiti mv. På ydersiden ud for håndtaget var der en skade på døren.

Venterummet hos kriminalpolitiet fremtrådte i god stand og rengjort.

2.3. Venterummenes anvendelse

I sit svar af 6. november 2002 i en generel sag om indretning af venterum har Rigs-
politichefen oplyst følgende om politiets anvendelse af venterum:

”Venterummene på landets politistationer anvendes til anholdte personers kortvarige ophold i forbindelse med, at de pågældende afventer en nærmere afhøring.

Endvidere anvendes venterummene til kortvarige ophold i forbindelse med politiets fremstilling af personer for fagedretten, ligesom vidner, der efter rettens bestemmelse skal afhentes af politiet, i nogle tilfælde kortvarigt anbringes i venterum, såfremt de ikke kan fremstilles i retten øjeblikkeligt med henblik på indenretlig afhøring.

Rigspolitiet kan endvidere oplyse, at detentioner i nogle tilfælde anvendes som venterum, efter at der i hvert enkelt tilfælde er foretaget en konkret vurdering af, om venterumsanbringelsen undtagelsesvist kan ske ved anbringelse i detentionen og dette i øvrigt er i overensstemmelse med den anholdtes ønske. Der henvises i den forbindelse til ombudsmandens j.nr. 2000-3783-618 og 2000-3011-618 vedrørende inspektionen af detentionerne på Københavns Politis Station 2 og Kalundborg Politigård.”

Det blev i forbindelse med inspektionen af ordenspolitiets venterum oplyst at personer normalt anbringes i venterum i højst 1-2 timer. Jeg forstod det oplyste således at længere ophold kan forekomme i særlige tilfælde. Hvis det er nødvendigt, kan de venterumsanbragte få mad og drikke.

I brevet af 23. februar 2004 har politimesteren oplyst om anvendelsen af kriminalpolitiets venterum. Det fremgår heraf at anbringelsen i dette rum højst sker i 1-2 timer, idet der sker overførsel til ordenspolitiets venterum eller arrestafdelingen hvis der er behov for anbringelse i længere tid.

Jeg har ikke fundet grundlag for at anmode om mere specifikke oplysninger om varigheden af de enkelte anbringelser i ordenspolitiets venterum, og det oplyste giver mig ikke grundlag for bemærkninger i denne forbindelse.

3. Opfølgning

Jeg har bedt om underretning om et enkelt punkt, jf. indledningen, og om Justitsministeriet bemærkninger vedrørende et enkelt andet spørgsmål, jf. pkt. 2.1.

4. Underretning

Denne rapport sendes til Politimesteren i Horsens, Justitsministeriet, Rigspolitichefen og Folketingets Retsudvalg.

Lennart Frandsen
Inspektionschef